

ՆԱԿՈՒՐ ՈՒՐԱՐԱԿԻՐ ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ

ՎԱԶԳԵՆ Ա ՇԻՆԱՐԱՐ

*«Զրիսպոնենությունը լուռ համոզմունքի
մեջ չէ, այլ գործի մեծություն»:*

(Մուրթ Իզնապիոս Անպիոբացի)

Վազգեն Շինարար... անուն, որ յուրաքանչյուր ժողովրդի արժեքների անդասարանում էլ մեծ կիսամարվեր: Այդ անունը նա վաստակեց ամենայն իրավամբ, և մենք էլ նրան այդպես ենք կոչում հպարտությամբ ու ակնածանքով: Գահ բարձրանալու առաջին իսկ օրվանից սկսեց կառուցել, սրելով, հրաշակներով անսպառ եռանդով, անվերջ ու անդադրում, և հենց այդ պարճառով էլ հայ ազգը նրան պատվեց «Շինարար» փիլոզոսով: Վեհափառն իր գահակալության 39 տարիների ընթացքում անմնացորդ նվիրվեց հայ ժողովրդին, նրա մշակութի ծաղկմանն ու հարստացմանը: Նա այն մեծ հոգևորականն էր, որ մինչև կյանքի վերջին րոպեն ապրեց Աստծո հետ, իր հայրենիքի սրտի մեջ և իր հոգում պահեց Մուրթ Էջմիածնի խորհուրդը: Նա իր մեջ կրեց իր Եկեղեցին սիրելու փեսիքի այն փարոզությունը, որն ունեցել էին մեր մեծ Նայրապետները, և իր անձով ու սրբակենցաղ կյանքով Նայոց Եկեղեցուն կապեց հայ ժողովրդի բազում զավակների: Իր անձը ներշնչումի աղբյուր էր և հոգևոր նորոգության հրավիրող մի ներկայություն, նրա համար հայրենիքը խորան էր, Եկեղեցին՝ աղոթք: Երկար փարիների իր գործունեության ընթացքում բազմապարկվել են նրա շնորհները Նայ Եկեղեցու և հավաքացյալ ժողովրդի ծառայության ճանապարհին. ճանապարհ, որ հաճախ եղել է փշուր ու փառապալից: Մակայն իբրև քաջ հովիվ՝ նա բոլոր փոթորիկներին դիմադրել է հոգու խաղաղությամբ, մտքի պայծառությամբ, իր լույսի ծարավ հոգով ու անսահման սիրով:

Այսպես ժողովրդի ծոցից ծնված Վազգեն Շինարարն ապրեց ու գործեց հարազատ ազգի համար, և հայրենակիցներն էլ սկսեցին նրան սիրել ու նրան հանձնեցին հայրապետական զավագանը: Նա քաջ գիտակցում էր իր ապրած ժամանակների բարոյությունն ու հակասականությունը: Մակայն ամենակարևորն այն էր, որ հավաքք էր ներշնչում մարդկանց: Այդ զգացողությունն առկա է թե՛ հայրենասիրական և թե՛ քրիստոնեական ինքնարարահայրությունների մեջ: Նայոց Նայրապետը երջանիկ էր, որ Աստծո ողորմությամբ կոչված էր լուսարարը լինելու իր ազգի Սրբություն Սրբոցի և որ պիտի փրկեր իր նվիրյալ գործակիցների հետ միասին ավելի ու ավելի պայծառացնելու, գորացնելու և փառավորելու այն: Նա երբեք չըրկարացավ, բնավ չհոգնեց, ինչքան որ ապրեց՝ աշխարհեց Մուրթ Էջմիածնի համար, ազգի համար, հայ ժողովրդի բարօրության և վերագարթոնքի համար: Եվ չնայած բոլոր դժվարություններին՝ նա կենսորոնացրեց իր բոլոր ուժերն ու գործունեությունը՝ մի ձեռքին խաչը, իսկ մյուսին՝ Ավետարանը, շենացրեց Մայր Տաճարը, իր գործով, խոսքով դարձավ քարոզիչ, ուսուցիչ, բարոյական սրբառուջ նկարագրով եղավ հայրենասիրության և եկեղե-

ցասիրության ճշմարիտ օրինակ: Խորունկ հավաքով և ուժեղ նկարագրով դիմակայեց ու հաղթահարեց բոլոր փորձությունները: Ու թերևս այս արժանիքներն էին, որ տեսավ ու գնահատեց հայ ժողովուրդը:

Հայոց հողի վրա բազում են եկեղեցիները, որոնք հպարտությամբ իրենց հայացքներն են ուղղել առ Ասրված, և որոնք երկինք են հառնել հենց Շինարար Կաթողիկոսի օրոք: Այդ փաճարներից յուրաքանչյուրը մի կենդանի վկա է եկած ու անցած ժամանակների: Դրանք մեզ կապում են անցյալի հետ՝ փոխանցելով մեզ այն բացարձակ իրողությունը, որ մեր ազգը գիտե անշունչ քարից փաճարներ կերտել, քարերի մեջ դնել իր հոգին ու նրան փոխանցել իր շունչը: Հենց այս հանգամանքներն էլ քաջ գիտակցելով՝ Վեհափառը կառուցեց ու նորոգեց եկեղեցիներ ու մատուռներ, որոնց միջոցով էլ երկինք պիտի համբառնային մեր ժողովրդի երազներն ու բարի հույսերը:

Վազգեն Վեհափառի կյանքն ու գործը՝ առաքինության վաստակով, հարուստ և ուսանելի է բոլորիս համար: Կյանք և գործունեություն, որ զեղեցիկ և կենդանի օրինակ է ճշմարիտ հայրենասիրության, եկեղեցական խոնարհության, վսեմ պարգության, իսկական ժողովրդասիրության, որոնք իսկապես զարդարում են ազգի հովվապետին:

Ամենամեծ դարավորը և գնահատողը ժամանակն է. անցողիկն ու ամենօրյան մոռացվում են, իսկ խոշոր, գնահատելի արժեքները շրջանցում են ժամանակը և ապրում նրանից դուրս: Վազգեն Վեհափառի գործն այնքան ակնառու և ընդարձակ է, որ գալիք ժամանակներում նրա վաստակն ու արժանքը՝ գերակշիռ մասով, կմնան որպես ազգի և Եկեղեցու անանց արժեքներ:

Եվ այժմ էլ, երբ լրանում է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգեն Առաջինի մահվան 10-րդ տարին, նրա կարարած հսկայական աշխատանքների հիման վրա կարող ենք ասել, որ Հայ Եկեղեցին, հանձին երջանկահիշատակ Հայրապետի, ունեցավ պայծառ մարդով ու հավաքով, նվիրումով, գործունյա, շինարար Կաթողիկոս, որն իր ուսերի վրա կրում էր Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսության լուծը՝ պարտքի և առաքելության խորին գիտակցությամբ:

Վազգեն Առաջինի երկրային կյանքի ավարտից թեև արդեն անցել է մեկ տասնամյակ, սակայն Վեհափառի սիրտը մեզ համար այսօր էլ բաբախում է նույն կենդանի շնչով, նույն ջերմությամբ՝ բոլորիս բաշխելով Աստուծո շնորհներն ու անսպառ օրհնությունները:

Խունկ և բյուր օրհնություն Վեհափառի խնկելի հիշատակին. ամեն: